

Aurelija Leonavičienė

Kultūrinių teksto reikšmių interpretacija ir vertimas

Pranešime aptariamos eksplicitiškai ir implicitiškai perteikiamos lietuvių literatūros kūrinių kultūrinės reikšmės, jų interpretacija ir vertimas į prancūzų kalbą. Taikant lyginamąjį, kiekybinę analizę ir aprašomąjį metodus jos analizuojamos originaliuose lietuvių autorių kūriniuose ir jų vertimuose į prancūzų kalbą, publikuotuose 2000–2010 metų „Cahiers lituaniens“ leidiniuose. Tyrime remiamasi vertimo teoretiku, hermeneutinės ir fenomenologinės filosofijos atstovų įžvalgomis. Atlikus tiriamosios medžiagos kultūrinės reikšmės interpretacijos ir vertimo analizę, pastebėta, kad dažniausiai lietuvių kultūrinė reikšmė perteikiama eksplicitiškai, taikant vidinės arba išorinės adaptacijos tekste strategiją. Tai rodo vertėjų pastangas supažindinti prancūzų skaitytojus su mažai jiems žinoma lietuvių kultūra: buities, papročių ypatumais, tautosaka, mitologija ir kt. Tyrimo metu rasta ir kultūrinės reikšmės perkėlimo be jokio paaiškinimo, konversijos ir dekontekstualizavimo pavyzdžių. Nors, palyginti su eksplicitiniu kultūrinės reikšmės perteikimu, jų nėra daug, tačiau analizės rezultatai leidžia teigti, kad vertėjai kartais nemotyvuotai taiko minimaliųjų pakeitimų strategiją, dekontekstualizuoja kultūrinę reikšmę ir nušalina vertimo skaitytojus nuo galimybės interpretuoti teksto – kultūrinės tikrovės, reikšmės. Pranešime aptariant kultūrinės reikšmės ir jų vertimą atsizvelgiama į šių reikšmių svarbą, funkciją, semantinę vertę tekste, prancūzų vertimo skaitytojų žinojimą apie lietuvių kultūros reiškinius ir keliamas klausimas, ar vertėjų pasirinktas vertimo būdas tinkamai leidžia priimti lietuvių literatūros kūrinius, jų kultūrinės reikšmės prancūzų kultūroje.